

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد نجف آباد

دانشکده هنر، معماری و شهرسازی
گروه معماری

روش تحقیق معماری

Research Methods in Architecture

شهاب کریمی نیا

مهرماه ۹۴

- ۱- مقدمه (کلیات، جایگاه، اهداف، انواع، لزوم انجام و اعتبارسنجی پژوهش علمی)
- ۲- تعاریف اصلی (علم، تئوری، فرضیه) - انواع منابع علمی
- ۳- پژوهش در معماری - انتخاب موضوع - عنوان تحقیق
- ۴- پیشینه تحقیق، ضرورت، اهداف، فرایند، منابع و ارزیابی آن
- ۵- بیان مساله تحقیق - پرسشهای پژوهش - اهداف تحقیق - چهارچوب پژوهش
- ۶- مدل تحلیلی تحقیق - فرضیه ها، انواع، ساختار و ماهیت آنها - مدلها و متغیرها - محدوده و محدودیتهای تحقیق
- ۷- انواع پژوهش از نظر ماهیت و روش انجام
- ۸- انواع روش پژوهش در معماری - رابطه نظریه با روش
- ۹- گردآوری اطلاعات
- ۱۰- آنالیز اطلاعات
- ۱۱- یافته های پژوهش، نتایج و پیشنهادات
- ۱۲- نگارش پروپزال
- ۱۳- نگارش پایان نامه
- ۱۴- نگارش مقالات
- ۱۵- استفاده از نرم افزارهای کتابخانه دیجیتال و آنالیز اطلاعات
- ۱۶- سخنرانی علمی

جلسه اول

پژوهش و انواع آن، اعتبارسنجی پژوهش، تعاریف کلی

Scientific Research, General Definitions

علم و اهداف آن

آفرینندگی علمی دانشجو یا پژوهشگر ← خروجی تولید علمی ← ارائه پایان نامه، مقاله، ....
گزارش مکتوب از فرایند پاسخ به یک پرسش، مساله یا فرضیه

اهداف علم ←

- توصیف: شناخت متغیرها و میزان وجود آنها
- تبیین: مشخص کردن علت یک پدیده
- پیش بینی: پیش بینی رویداد یک پدیده در زمان مشخص
- کنترل: تغییر و دستکاری در علل و شرایطی که یک پدیده را بوجود می آورند

تعاریف کلی:

علم:

مجموعه اطلاعات نظام دار در مورد پدیده ها و روابط آنها

نظریه:

مجموعه تعاریف و پیشنهادات درباره یک تا تعدادی رویداد

متغیر:

یک مفهوم که بتوان به آن یک یا بیشتر مقدار خاص اختصاص داد و قابل مشاهده و اندازه گیری است

فرضیه:

حدس علمی درباره متغیرها - جمله خبری که نشانگر نتایج مورد انتظار است - قابل تایید یا رد

منابع علمی:

۱- تجربه شخصی: ممکن است تابع ادراکات شخصی متفاوت باشد (اعتبار کم علمی)

۲- مرجع مطلع و آگاه: اظهارات افراد دارای صلاحیت (مثلا نظر پزشک در خصوص بیماری)

۳- استدلال ← (الف) قیاسی (کل به جزء): استفاده از فرضیاتی که قبلا اثبات شده (فرضیه ۱ + فرضیه ۲ → فرضیه ۳)
(همه موجودات زنده می میرند + انسان موجود زنده است → انسان می میرد)

(ب) استقرایی (جزء به کل): مشاهدات ۱، ۲، ۳ → پدیده ۴
(مشاهده جوشیدن آب در دمای ۱۰۰ درجه در سه آزمایش → همه آبها در ۱۰۰ درجه می جوشند)

(ج) خودکار: علوم رایانه ای - هوش مصنوعی → اثبات فرضیه توسط رایانه

۴- اعتقاد/اسخ: باورهای تثبیت شده قومی، اجتماعی، فرهنگی و یا مذهبی

۵- کشف و شهود: مشاهده و آزمایش

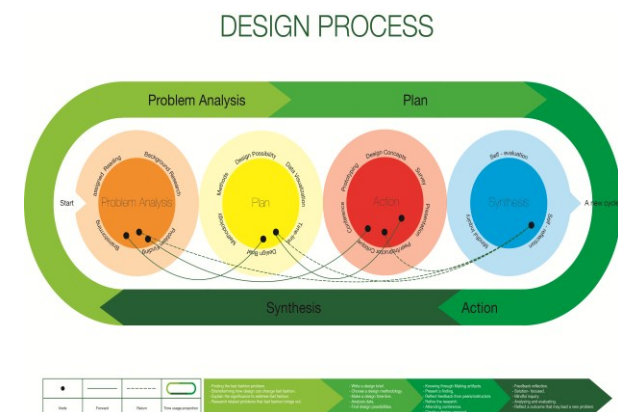
پژوهش علمی

پژوهش علمی ← دانشگاهی
سازمانی - مدیریتی

انواع پژوهش از نظر کاربرد ← بنیادی
 ← وقت گیر و پرهزینه - معمولاً قابل انجام توسط مراکز علمی
 نظریه های پایه - تئوریهای علمی (فیزیک کوانتوم)

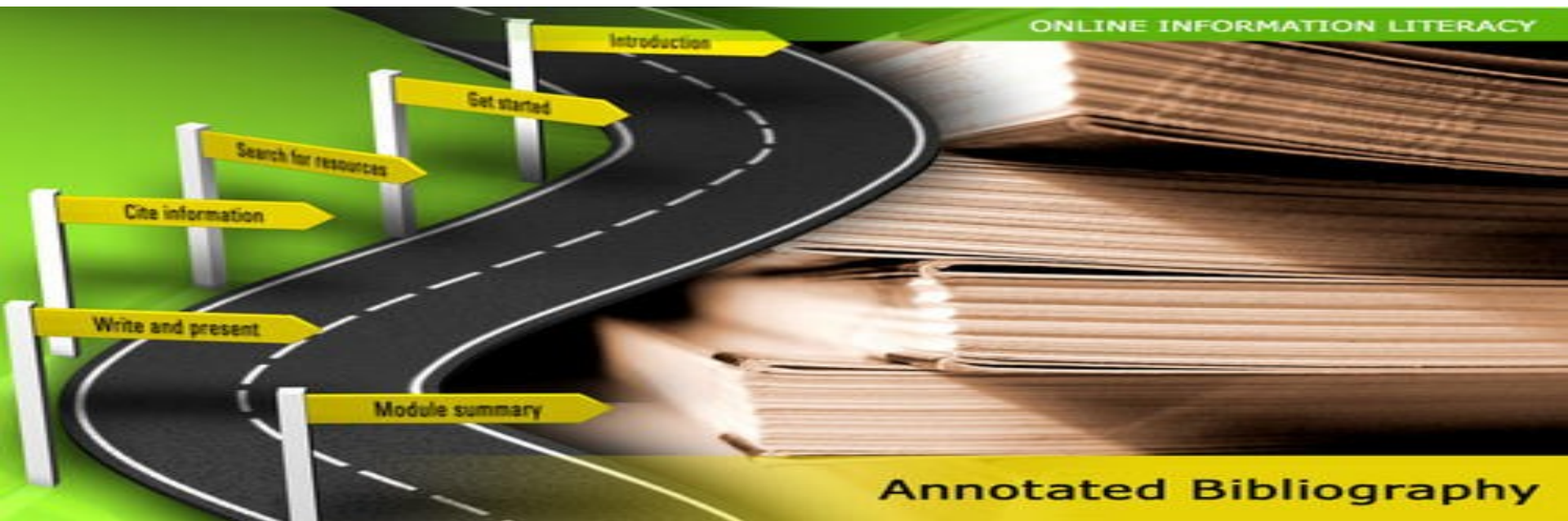
کاربردی
 ← سرعت اجرای بیشتر، درآمدزا، قابل انجام توسط سازمانها، مراکز صنعتی و مراکز تحقیقاتی

تحقیق و توسعه ← (محصول بهتر در جهت نیاز بازار یا توسعه سیستمهای سازمانی)

- انواع پژوهش از نظر ماهیت ←
- ← تاریخی اسناد و مدارک موجود
  - ← توصیفی چگونگی یک پدیده - تصویرسازی و تشریح
  - ← همبستگی ارتباط دو دسته از متغیرها
  - ← تجربی رابطه علی و معلولی (آزمایشگاهی یا میدانی)

ویژگیهای پژوهش علمی معتبر:

- ۱- نو یا افزایشی بودن
- ۲- ترجیحاً تجربی باشد
- ۳- منظم بودن
- ۴- تعمیم پذیری
- ۵- تخصصی بودن (خیلی عمومی و کلی نباشد)
- ۶- منطقی و عینی باشد (تفسیر و آنالیز داده های عینی و واقعی)
- ۷- استفاده از منابع علمی و ابزار به روز
- ۸- مهارت کافی پژوهشگر (و یا تیم پژوهشی)
- ۹- شهادت و صداقت در گزارش یافته های تحقیق حتی اگر منجر به رد فرضیه شود
- ۱۰- کنترل مداوم متغیرهای مداخله گر

Thank You

